

[Helveg Petersen.]

opgaver, at de beslutninger, vi træffer, har langtrækkende virkninger; men det gælder i hvert fald i meget høj grad uddannelserne, at det, vi i dag undlader at foretage os, får virkning for kommende generationer. Vi kan nemlig ikke fra det ene år til det andet tilvejebringe uddannelsesinstitutioner, vi må arbejde på lang sigt. Der påhviler os derfor et tungt ansvar for, at slægterne efter os ikke skal bebrejde os, at vi handlede kortsynet.

Der er et synspunkt, der kan føjes til, og som ikke altid kan knyttes til de andre spørgsmål, vi diskuterer her. Det er den menneskelige side af sagen. Vi taler om investering i uddannelse for dygtiggørelsens skyld; vi taler om, at vi skal kunne hævde os i konkurrencen, at vi skal kunne klare os over for de andre; men det er måske mere afgørende, i hvert fald lige så afgørende, om vi er i stand til at give de unge mennesker udviklingsmuligheder. Det bliver efter min opfattelse et meget afgørende spørgsmål i de kommende årtier, om vi vil være i stand til at leve op til de krav, der på det grundlag må stilles til vor uddannelses- og kulturlovgivning og til administrationen af den.

Lembourn: Over for et milliardfinansbudget af dimensioner, der næsten ikke er rigtig menneskelige, i et samfund, der tilsyneladende ser det som tilværelsens vigtigste opgave at presse indtægt og forbrug endnu et par procent i vejret, med hidtil ukendte investeringskrav i trafik, fart, bekvemmelighed, automation, tryghed, kan man få en fornemmelse af, at ikke ret mange tænker på, hvad der er den egentlige forudsætning for produktionsstigning og velstand og tryghed, nemlig forskningen og de videnskabelige investeringer. Nu som altid er det forskningsrepræsentanter, der taler med sagttest stemme i råbekoret. Den, der lytter, kan nok høre, men at lytte er just ikke vor tids mode.

Med ret jævne mellemrum oplever vi, at højtbehandlede forskere forlader landet, fordi de ikke kan få forskningsbetingelser, der svarer til deres evner, og vi behandler de humanistiske discipliner med en ligegyldighed, som kun stor uforstand kan undskylde.

Jeg taler ikke her for større udgifter, men

alene for en mere kvalitetsbetonet fordeling af bevillingerne. I et lille land som Danmark er talenter en sjældenhed, men dog netop en af de ressourcer, naturen nu og da giver os. Det er mere afgørende for os end for en stor nation med råstoffer, kapitalmarked og vældigt folketal at dyrke vore talenter. Det er dem, vi skal hævde os ved, men relativt bedømt er vor kulturelle og videnskabelige investering ikke så lidt mindre end i de store lande; vi vil hellere have større øjeblikkeligt forbrug.

I en tid, hvor menneskenes magt over naturen og over hinanden vokser, stiger også kravet om større indsigt i menneskets væsen. Hvis man ikke vil handle psykologisk i blinde både som tekniker, som økonom og som medlem af tinget, er det nødvendigt stadig at få oplysninger om de tidstendenser, der ikke kan måles i mængder, men går som indre sammenhæng gennem os, tidsånden, som man kalder den. Dertil har vi de humanistiske discipliner: filosofien, sociologien, kunsten, men samtidig med at vor indsats i princippet ikke er stor, er den katastrofalt lille, når det gælder humaniora. Det er karakteristisk, at der stort set er tilstrækkeligt med lærerkræfter i den eksakte del af den økonomiske videnskab; men sociologien, som bliver mere og mere nødvendig, vil man kun modvilligt ofre noget på, skønt det er den, der kan fortælle os, hvordan de politiske og økonomiske beslutninger virker på det enkelte menneske.

Eksempelvis diskuterer og handler vi stadig mest på gætterier og på næse, når vi arbejder med opsparingsvanerne i befolkningen. Vi kender dem ikke, vi ved ikke, hvorledes forskellige indkomstgrupper reagerer på opsparingsfjendtlig og opsparingsvenlig politik. Vi ved ikke, hvad der ligger bag ungdommens erhvervs- og uddannelsesvalg. Selv som folketingsmedlemmer og medlemmer af regeringen er vor viden såre ringe, når det drejer sig om, hvad befolkningen virkelig mener om vore standpunkter. Vi gætter, og vi forvandler frimodigt samfundet efter vort held eller uheld til at gætte rigtigt eller forkert. På intet andet område ville man nøjes med så lidt viden.

Det økonomiske forløbs begyndelse er den enkelte borgers holdning, og den er